

DECIZIE

23 august 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu
Judecătorii: Ion Druță, Maria Ghervas
Mariana Pitic, Luiza Gafton

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Boțu Natalia,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Nataliei Boțu împotriva lui Boțu Ruslan cu privire la desfacerea căsătoriei și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de Boțu Ruslan, casată integral hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 10 august 2016 și emisă o hotărâre nouă sub formă de încheiere prin care a fost admis renunțul Nataliei Boțu la acțiune cu încetarea procesului civil,

c o n s t a ț ă

La 24 mai 2016, Boțu Natalia a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Boțu Ruslan cu privire la desfacerea căsătoriei și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 09 iunie 2001 a încheiat căsătoria cu Boțu Ruslan, înregistrată cu numărul 197 de către OSC Ciocana mun. Chișinău. Din căsătorie s-a născut la XXXX fiica XXXX XXXX.

Indică Boțu Natalia că viața în comun cu pârâtul a eșuat, problemele din familie soldându-se deseori cu certuri și aplicarea forței fizice de către ultimul. La moment copilul minor se află la întreținerea și educația sa, iar Boțu Ruslan nu-și onorează obligațiile în calitate de tată și nu-i acordă asistență materială pentru întreținerea fiicei.

Solicită reclamanta desfacerea căsătoriei și încasarea din contul lui Boțu Ruslan pensiei de întreținere pentru copilul minor XXXX XXXX în mărime de ¼ din salariu și alte venituri ale acestuia.

Prin hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 10 august 2016, acțiunea a fost admisă integral. S-a desfășurat căsătoria încheiată între Boțu Ruslan și Gîdilica

Natalia, înregistrată la OSC Ciocana mun. Chișinău la 09 iunie 2001 cu numărul 197. S-a încasat din contul lui Boțu Ruslan în beneficiul Nataliei Boțu pensia de întreținere pentru copilul minor XXXX XXXX în sumă bănească fixă în mărime de 950 lei lunar, începând cu data adresării în instanța de judecată – 24 mai 2016 și până la atingerea majoratului. La înregistrarea divorțului și eliberarea certificatului de divorț se va încasa taxa de stat din contul lui Boțu Ruslan și Boțu Natalia în mărime de 100 lei de la fiecare. Totodată, s-a încasat din contul lui Boțu Ruslan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 342 lei.

La 09 septembrie 2016, Boțu Ruslan a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului și casarea integrală a hotărârii Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 10 august 2016.

La 16 decembrie 2016, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău a fost depusă tranzacția de împăcare semnată de Boțu Natalia și Boțu Ruslan, prin care au declarat că s-au împăcat și doresc să păstreze familia. Solicită casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de încetare a procesului civil.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017, a fost admis apelul declarat de către Boțu Ruslan, casată integral hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 10 august 2016 și emisă o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care a fost admis renunțul reclamantei Boțu Natalia la acțiune și încetat procesul civil. Totodată, s-a explicat reclamantei că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiași părți cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri.

La 30 martie 2017, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC, Boțu Natalia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017 și menținerea hotărârii Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 10 august 2016.

În susținerea recursului, recurenta a invocat că nu a depus renunț la acțiune, ci doar la prima ședință a instanței de apel din 20 decembrie 2016 a prezentat împreună cu Boțu Ruslan tranzacție de împăcare, deoarece la acel moment au decis să păstreze familia.

Indică Boțu Natalia că nu a participat la ședința de judecată a Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017 și astfel, încetarea procesului a fost dispusă fără a-i fi explicate consecințele renunțului la acțiune.

La 04 mai 2017, în adresa intimatului Boțu Ruslan a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Boțu Natalia cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

Intimatul nu și-a valorificat dreptul respectiv și nu a depus referință.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 14 iunie 2017, recursul depus de către Boțu Natalia a fost declarat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Art. 240 alin. (1) CPC prevede că la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu art. 60 alin. (2) CPC, reclamantul este în drept să modifice temeiul sau obiectul acțiunii, să mărească ori să reducă cuantumul pretențiilor în acțiune, ori să renunțe la acțiune. Pîrîtul este în drept să recunoască acțiunea. Părțile pot înceta procesul prin tranzacție.

Conform art. 212 alin. (1), (3) și (4) CPC, renunțarea reclamantului la acțiune, recunoașterea acțiunii de către pîrît, condițiile tranzacției se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată și se semnează de reclamant, pîrît sau de ambele părți. Dacă renunțarea reclamantului la acțiune, recunoașterea acțiunii de către pîrît sau tranzacția părților sînt exprimate în cereri scrise, adresate instanței, ele se anexează la dosar, fapt menționat în procesul-verbal al ședinței de judecată. Înainte de a admite renunțarea reclamantului la acțiune, recunoașterea acțiunii de către pîrît, înainte de a confirma tranzacția părților, instanța judecătorească explică reclamantului, pîrîtului sau părților efectele acestor acte de procedură.

Art. 265 lit. c) CPC prevede că instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care reclamantul a renunțat la acțiune, renunțul fiind admis de instanță.

Iar art. 375 CPC stipulează că renunțarea reclamantului la acțiune și tranzacția încheiată între părți după depunerea apelului se prezintă instanței de apel în scris sub formă de cerere. Examinarea cererii reclamantului de renunțare la acțiune sau a cererii părților de încheiere a tranzacției, efectele admiterii sau respingerii renunțului sau tranzacției au loc în conformitate cu art.212. În caz de admitere a renunțului reclamantului la acțiune sau de confirmare a tranzacției dintre părți, instanța de apel anulează hotărîrea atacată și dispune încetarea procesului dacă sunt respectate prevederile art. 60 alin. (5) - renunțarea reclamantului la acțiune nu contravine legii și nu încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că la 09 septembrie 2016, Boțu Ruslan a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului și casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 10 august 2016.

La 16 decembrie 2016, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău a fost depusă o cerere numită „tranzacție de împăcare” semnată de Boțu Natalia și Boțu Ruslan, prin care ultimii declară că s-au împăcat și doresc să păstreze familia, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de încetare a procesului civil (f.d. 40).

În ședința de judecată a instanței de apel din 20 decembrie 2016, Boțu Natalia și Boțu Ruslan au susținut faptul că s-au împăcat, ședința fiind amânată pentru 31 ianuarie 2017 (f.d. 42-43).

La 28 decembrie 2016, Boțu Natalia a mai depus o cerere, prin care a solicitat casarea hotărârii Judecătoreiei Ciocana mun. Chișinău din 10 august 2016 din motiv că de trei luni locuiește împreună cu soțul, timp în care nu au avut certuri și conflicte. Cu atât mai mult că împreună au un copil minor care trebuie să trăiască cu ambii părinți (f.d. 49).

La 31 ianuarie 2017, în ședința de judecată s-a prezentat doar apelantul Boțu Ruslan, care a susținut cererea de apel depusă și a solicitat casarea hotărârii primei instanțe, deoarece s-a împăcat cu soția și nu mai doresc să desfacă căsătoria (f.d. 51-52).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017, a fost admis apelul declarat de către Boțu Ruslan, casată integral hotărârea Judecătoreiei Ciocana mun. Chișinău din 10 august 2016 și emisă o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care a fost admis renunțul reclamantei Boțu Natalia la acțiune și încetat procesul civil. Totodată, a fost explicat reclamantei că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiași părți cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri.

Se reține că din conținutul deciziei instanței de apel rezultă că procesul civil a fost încetat anume în temeiul art. 265 lit. c) CPC - reclamantul a renunțat la acțiune, renunțul fiind admis de instanță.

În circumstanțele date, instanța de recurs constată că Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 31 ianuarie 2017 a admis renunțul Nataliei Boțu la acțiune cu încetarea procesului civil în lipsa unei cereri în acest sens, or, în conformitate cu art. 212 CPC, dacă renunțarea reclamantului la acțiune a avut loc în mod verbal, aceasta se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată și se semnează de reclamant, iar în cazul exprimării renunțului la acțiune în cerere scrisă, adresată instanței, aceasta se anexează la dosar, fapt menționat în procesul-verbal al ședinței de judecată.

Însă, recurenta-reclamantă nu s-a prezentat în ședința de judecată din 31 ianuarie 2017 pentru a-și exprima renunțul la acțiune în mod verbal, la ședința instanței de apel din 20 decembrie 2016 declarând doar că s-a împăcat cu soțul Boțu Ruslan. Iar așa-numita „tranzacție de împăcare” nu întrunește condițiile renunțării la acțiune, care conține două pretenții distincte: desfacerea căsătoriei și încasarea pensiei alimentare.

Astfel, instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017 contravine circumstanțelor cauzei și probelor administrate în cadrul acesteia, fiind prezente la caz încălcări de procedură ce afectează însăși substanța dreptului părților la un proces echitabil, decizia recurată urmând a fi casată cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării

justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European).

Însă, la caz, Curtea de Apel Chișinău pronunțând decizia din 31 ianuarie 2017 a omis să satisfacă standardele procedurale relevante referitoare la conținutul actului judecătoresc, examinând cauza cu încălcarea normelor de drept procedural.

Ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a corecta respectiva eroare judiciară și reiterând inexistența temeiurilor legale pentru a remite cauza spre rejudecare în instanța de fond (art.432 alin. (3) lit. d) și f) CPC), Colegiul consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Chișinău și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, omisiuni care nu pot fi corectate de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și având în vedere lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Boțu Natalia, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017 și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Boțu Natalia.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Nataliei Boțu împotriva lui Boțu Ruslan cu privire la desfacerea căsătoriei și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Ion Druță

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Luiza Gafton